
ПРИКАЗ

Др *Мирко* ВАСИЉЕВИЋ*

ВУК РАДОВИЋ, *СТЕЧАЈНО ПРАВО*, Књига прва, стр. 813 (плус литература и прописи), и Књига друга, стр. 659 (плус литература и прописи), Правни факултет Универзитета у Београду, 2018, Друго издање (укључивање коментара везаних за промене прописа од Првог издања 2017. године).

Увођење наставно - научне дисциплине *Стечајно право* у наставни програм најстаријег правног факултета који баштини традицију од 1808. године, Правног факултета Универзитета у Београду, као изборног предмета, пре нешто више од једне деценије, добило је темељну потврду оправданости управо објављивањем двокњижја редовног професора овог факултета Вука Радовића. Аутору ових редова позната је чињеница да је у српској правној књижевности и пре овог двокњижја било и научног интересовања за истраживања ове области права, која су ишла и до објављивања уџбеничких штива или штива са монографским претензијама, али се ти домети речима озбиљног професионализма могу окарактерисати ипак осредњим или покушајним, без довољно научне утемељености, као и без довољне продубљености, са недостајућим у релевантним размерама упоредноправним прилазом, чиме су своје домете обележили епитетом пролазности и краткотрајности.

Двокњижје професора Вука Радовића *Стечајно право*, већ и по свом обиму (близу 1.500 страна), броју фуснота (близу 3.000 Књига прва и исто Књига друга), коришћеној литератури (преко 300 пажљиво и узорно одабраних књига и специјализованих чланака на више светских језика, уз огроман број коришћених прописа и извора, домаћих и упоредноправних), снажно наговештава научну вредност својом утемељеношћу, нивоом продубљености и професионалности. Како је реч о дисци-

---

* Академик, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду

плини која поред своје научне вокације има и равноправну практично-правну страну, вредност овог двокњижја још снажнијим чини чињеница да је критичко изучавање релевантне судске праксе и њено пажљиво инкорпорирање у теоријскоправне институте који чине корпус ове гране права учињено истом снагом и научном доследношћу, чиме јој се не може одузети епитет не само теоријски значајне и незаобилазне већ и практичноправно изузетно употребљиве, што је традиционално разилажење теорије („пут друма“) и праксе („пут шуме“) од двопутја слило у једнопутје, једну снагу и једну подлогу и поруку.

Форма свакако јесте важна, јер нема права без форме (кад нестане форме нестаће и права) и она је, као што је речено, у овом случају толико снажна да застаје дах пред питањем извора енергије, мотива, инспирације (иако је то код научних посленика увек у равни научне знатижеље и ентузијазма који има или нема границе), али важнија од ње је сама суштина научног истраживања, вредност научних исказа и њихова утемељеност и тиме и снага и вера која им се мора поклонити, како од научне и стручне јавности, тако и од свеколике пословне јавности, како од сфере теорије ове гране права, тако и од сфере праксе кроз коју она живи и обликује пословни живот. И овде, међутим, не може без форме, а она овде сведочи како управо следи.

Књига прва обухвата четири дела. Први део насловљен као „увод у стечајно право“ обухвата четири главе (појам, циљеви и основне карактеристике стечајног права; извори стечајног права; настанак и развој стечајног права; стечајна начела). Други део под именом „основни појмови стечајног права“ чине пет глава (стечајни дужник; повериоци у стечају; органи стечајног поступка; стечајни разлози; стечајна маса). Трећи део обрађује „стечајни поступак“ и разложен је у седам глава (покретање стечајног поступка; стечајне препреке; претходни стечајни поступак; пријављивање и испитивање потраживања; уновчење стечајне масе; деоба и намирење стечајних поверилаца; закључење стечајног поступка). Четврти део носи назив „правне последице отварања стечајног поступка“ и изложен је у пет глава (моменат наступања правних последица и поделе; правне последице отварања стечајног поступка на статус дужника и запослене; правне последице отварања стечајног поступка на потраживања; правне последице отварања стечајног поступка на правне послове и процесно-правне последице отварања стечајног поступка).

Књига друга има четири дела. Први део насловљен је „побијање правних радњи стечајног дужника“ и обухвата осам глава (општа разматрања; повезана лица и побијање; општи услови за побијање правних

радњи стечајног дужника; посебни услови за побијање правних радњи стечајног дужника; изузеци од побијања; странке у поступку побијања; поступак побијања и правне последице побијања). Други део разматра „реорганизацију“ као комплекс мера спречавања банкрутства стечајног дужника и обухвата излагања у једанаест глава (врсте поступака доступних дужнику у финансијским тешкоћама; уводна разматрања у вези са реорганизацијом; од принудног поравнања до реорганизације; план реорганизације; усвајање плана реорганизације; правне последице усвајања плана реорганизације; непоступање по усвојеном плану и преваран или незаконит план као стечајни разлог; споразумно финансијско реструктурирање као алтернатива реорганизацији; хибридни поступци са посебним освртом на српски унапред припремљени план реорганизације; закључне опсервације и поређење три поступка реструктурирања дужника у финансијским проблемима у Србији). Трећи део излаже проблематику „међународног стечаја“ и изложен је у дванаест глава (основни проблеми међународног стечаја; модалитети хармонизације међународног стечаја; основни појмови међународног стечаја; домен примене одредаба о међународном стечају; теорије и принципи међународног стечајног права – универзалност и територијалност; главни стечајни поступак; територијални – посебан и неглавни стечајни поступак; меродавно право; дужност информисања страних поверилаца и пријава њихових потраживања у стечајном поступку; признање страног стечајног поступка; сарадња са страним судовима и страним представницима и координација више стечајних поступака – конкурентни стечајни поступци). Најзад, четврти део ове књиге под називом „стечај повезаних друштава“ има осам глава (правна неуређеност; појмовно одређење повезаних друштава за потребе међународног стечаја; проналажење равнотеже између принципа одвојених правних субјективитета и принципа јединства групе; проблематика прекограничног стечаја; кључни фактори за примену одговарајућих стечајних решења; особени институти стечаја повезаних друштава; центар главних интереса групе повезаних друштава и стечај повезаних друштава у српском праву).

Хронолошки преглед садржаја књиге *Стечајно право* уз само летимичан поглед одаје утисак свестраности, комплетности, посвећености, преданости, убедљивости, расправности, убедљивости, значајности, аргументованости, критичности, незаобилазности, препоручљивости. И, заиста, читалац, па и најпробирљивији и најупућенији у проблематику института стечаја у својој целовитости не може а да не остане задовољен и задовољан. У овом тренутку у нашој правној књижевности, али свакако

и знатно шире, реч је о најреферентнијем делу посвећеном институту стечаја, као изузетно значајном институту компанијског права, који посебно последњих деценија заокупља све више пажњу свих законодаваца, значајног дела правних и економских теоретичара, као и судске (негде и арбитражне) праксе. Оваква посвећеност овом важном правном институту логична је последица чињенице да он мења своју филозофију и вокацију, постајући од института од кога се сви (законодавци, пословни људи, власти, државе) плаше институтом кога, ако је већ до њега у животу компанија дошло, сви прижељкују као могући „нови почетак“ економски посрнутих компанија. Отуда, није ни чудо, да се правна инфраструктура, посебно земаља у транзицији, која обликује овај институт тако често и непредвидиво мења, како би својом сувопарношћу и правничком стерилношћу норме изразила ту нову филозофију. У оваквим околностима континуираних промена својеврсна је храброст правних писаца „хватање у коштац“ са „неухватљивим“, нестабилним, променљивим, непредвидивим, колебљивим, несагледивим. Ипак, посебно српска, а и свакако знатно шира, правничка и пословна јавност миљеник је својеврсне среће да је научна одважност већ афирмисаног правног писца Вука Радовића, свесна свих ризика неповољности таквих околности за правног теоретичара, упутила га у истраживачке воде овог института и изнедрила двокњижје својеврсне снаге камена темељца, непомичника, незаобилазника. Није претерано рећи да у овом тренутку ово двокњижје прави својеврсну вододелницу у српској науци стечајног права: до и од Књиге прве и Књиге друге Вука Радовића, што је својеврсна порука и поука за будуће истраживаче.

Институт стечаја све више постаје од националног транснационални, тако да међународни стечај, снагом моћи мултинационалних компанија и водећих светских финансијских центара добија све више право грађанства. Тај развојни правац може бити у доброј мери и ризичан за мале земље и економије, у ком друштву је свакако и Србија, тако да је изузетно важно да се, између осталог, расправљајући о практично свим питањима института стечаја, аутор бави посебно и овим питањима, упозоравајући све релевантне актере у земљи о путевима и перспективама развоја овог института и тиме ризика све глобализованије светске економије. У том смислу аутор је имао и посебне потребе да се бави и транснационалним изворима права који инфраструктурно обезбеђују и уређују институт групе друштава и последично међународног стечаја и стечаја повезаних друштава. Посебну важност такође, између осталог, представљају и узорна излагања о институту реорганизације, који у српском сте-

чајном праву представљају новину са почетним практичним искуствима, док је у пракси развијених земаља већ дуго доживео практичну промоцију и обликовану форму. Управо институт реорганизације представља нови профил целовитог института стечаја, који успешно изведен, удахњује нови живот компанијама у привременим и пролазним економским тешкоћама, што је и интерес свих њихових конституената (власника, поверилаца, запослених, управа, корисника услуга, добављача, локалних заједница, државе). Посебно издвајање ова два сегмента (међународни стечај, реорганизација), не умањује значај и важност и вредност излагања свих других поглавља (делови, главе) ових двеју књига, а апострофирано је овим приказом због новости и значаја ових института за стечајну праксу наших стечајних судова и нашу законску инфраструктуру.

Коначно, *Стечајно прво* (Књига прва и Књига друга) Вука Радовића препозната је и као вредност и подржана и од Групације Светске банке, што сведочи о научној тежини и снази аргумената и расправности. Све речено и још више и неречено, због природе и том природом ограниченог обима овог текста, препоручује ове књиге не само научној јавности, већ и законодавцу, пословној јавности, судској и арбитражној пракси. Ове књиге су не само због свог обима далеко од студентских потреба, али такође не само због свог обима и снажна потреба и за њих и посебно магистранте и докторанте, потреба - незаобилазна, трајна. *Стечајно право* (Књига прва и Књига друга) на најбољи могући начин препоручила је Вука Радовића и за звање редовног професора најстаријег правног факултета и универзитета у Србији.